

Warszawa, dnia 02 października 2017 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER CYFRYZACJI

Anna Streżyńska

BM-WOP.072.120.2017

**Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu RP**

Dot. pisma z dnia 4 września 2017 r. Pośła na Sejm RP Pana Arkadiusza Marchewki w sprawie ujawnionych propozycji zmian w funkcjonowaniu portali i mediów społecznościowych (interpelacja nr 15179)

Szanowny Panie Marszałku,

w Ministerstwie Cyfryzacji trwają prace koncepcyjne nad nowelizacją ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną¹ (dalej: uśude). W toku tych prac ma miejsce dyskusja nad kształtem i zakresem potencjalnej nowelizacji. Nie ma ona jednak charakteru formalnych prac legislacyjnych, stąd wypracowywane dokumenty mają dopiero wstępny, roboczy charakter i podlegają dalszej analizie co do formy i zakresu ewentualnej inicjatywy nowelizacyjnej. Z tego powodu odniesienie się na obecnym etapie prac do większości pytań Pana Pośła byłoby przedwczesne.

Ministerstwo Cyfryzacji zdaje sobie sprawę z istniejącego problemu ograniczania swobody wypowiedzi i prawa do informacji w Internecie – praktycznie ze wszystkich stron sceny politycznej do MC docierały skargi czy choćby sygnały dotyczące niejasnej polityki blokowania profili na portalu społecznościowym Facebook. Jednak mimo odbytego w listopadzie ubiegłego roku spotkania przedstawicieli Ministerstwa Cyfryzacji z reprezentantami europejskiego przedstawicielstwa Facebook'a, odpowiedzialnymi za politykę publiczną serwisu, w nie wszystkich kwestiach dotyczących blokowania kont i profili użytkowników oraz problematyki dostosowania działalności platformy internetowej do prawa UE i prawa krajowego udało się osiągnąć zrozumienie. Było to impulsem do ponownego pochylenia się nad możliwościami doprecyzowania w tym zakresie polskiego

¹ ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. (t.j.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1219)

prawa, w celu ustanowienia dodatkowych gwarancji dla wolności słowa i prawa do informacji. Stąd rozważaniu podlegała zasada właściwości polskiego ustawodawstwa oraz wzmocnienia podstaw dla jurysdykcji polskich sądów wobec transgranicznej działalności mediów społecznościowych, które w swojej praktyce dopuszczają się nieuzasadnionego blokowania dostępu lub wprowadzania barier w rozpowszechnianiu informacji. Równolegle MC dostrzegło także potrzebę nowelizacji ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną wobec ujawnionych problemów rozprzestrzeniania fałszywych i celowo wprowadzających w błąd informacji (tzw. *fake news*). Istotne jest także doprecyzowanie istniejącej w uśdzie tzw. procedury *notice and takedown* dotyczącej zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do danych, które naruszają przepisy bezwzględnie obowiązujące w innych ustawach.

Dla Ministerstwa Cyfryzacji jest rzeczą ważną i cenną, aby w pracach legislacyjnych poświęconych świadczeniu usług drogą elektroniczną uczestniczyły wszystkie zainteresowane tą tematyką strony. Stąd prace robocze rozpoczęły się w gronie zainteresowanych interesariuszy. Niezbędne jest zrównoważenie oczekiwań różnych grup interesu - użytkowników Internetu, przedsiębiorców (takich jak dostawcy usług internetowych, w tym serwisy społecznościowe) czy organizacji pozarządowych. Prace nad zmianami prawa w tym zakresie wymagają więc czasu i odpowiedniego namysłu. Wiążą się również ze spotkaniami i rozmowami ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, tak aby wypracowane rozwiązania były dobrze przemyślane i okazały się skuteczne. Stąd też w przypadku wypracowania ostatecznego kształtu możliwej nowelizacji i podjęcia przez Rząd decyzji o ujęciu projektu w pracach legislacyjnych rządu, zostanie on niezwłocznie opublikowany i poddany konsultacjom społecznym.

Liczę na to, że ostatecznie uda się rozwiązać wszelkie ewentualne wątpliwości tych złożonych zagadnień społeczno-gospodarczych w toku publicznych konsultacji projektu, kiedy Ministerstwo przedstawi jego oficjalną wersję.

Tymczasem proszę przyjąć poniżej odpowiedzi na postawione w interpelacji pytania

1. Kto w Ministerstwie Cyfryzacji przygotował rzeczony projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz niektórych innych ustaw?

Roboczy materiał projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną został wypracowany w toku dyskusji przez pracowników MC pod kierunkiem r.pr. Roberta Kroplewskiego, Pełnomocnika Ministra Cyfryzacji ds. Społeczeństwa Informacyjnego. Służył on swym wkładem w zakresie wypracowywania koncepcji wzmocnienia gwarancji dla wolności słowa, samoregulacji dotyczącej badania wiarygodności informacji czy podkreślenia zasady wyłącznej jurysdykcji i właściwości prawa krajowego w zakresie przeciwdziałania stosowanym przez transgraniczne media społecznościowe ograniczeniom dostępu i rozpowszechniania legalnych informacji, czy wreszcie przepisach antypirackich. W zakresie

zmian w procedurze *notice and takedown*, korzystano z dotychczasowego dorobku MC (Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Analiz)

2. Jakie materiały robocze stanowiły podstawę do przygotowania projektu ustawy, o którym mowa w pytaniu 1.?

Raz jeszcze podkreślamy, że nie mamy do czynienia z projektem ustawy ale właśnie z materiałem roboczym. Jeśli chodzi o materiały bazowe to dla procedury *notice and takedown* punkt wyjścia stanowił projekt nowelizacji ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną przygotowany w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji w 2013 r. Dla pozostałych wątków natomiast np. wyniki konferencji UNESCO *Jurnalism under Fire* z 23 marca 2017, konferencji *EuroDIG17* z 6 czerwca 2017, *Wytyczne dotyczące biznesu i praw człowieka – ONZ Rada Prawa człowieka czerwiec 2011*, ustawa Republiki Finlandii o wolności wypowiedzi, stanowiska Królestwa Szwecji do ustawy proponowanej przez Rząd RFN, ustawa RFN o zapewnieniu wykonalności prawa w mediach społecznościowych, projekt rekomendacji Rady Europy dotyczącej roli i odpowiedzialności pośredników internetowych MSI-NET(2016)05rev3, raport PwC dotyczący piractwa, protokół z debaty z dnia 18 listopada 2016r. zorganizowanej przez Rzecznika Praw Obywatelskich RP *"Facebook – mowa nienawiści – wolność słowa"*, a także analizy własne i wnioski z wypowiedzi interesariuszy oraz debaty publicznej w innych krajach.

3. Z przedstawicielami jakich podmiotów prywatnych (właścicieli portali) oprócz Facebooka rozmawiali w tej sprawie przedstawiciele Ministerstwa Cyfryzacji? Jakie są wyniki tych rozmów?

Oprócz przedstawicieli portalu społecznościowego Facebook, w spotkaniach wzięli udział także przedstawiciele IAB Polska, Grupy Allegro, Stowarzyszenia Kreatywna Polska, Izby Wydawców Prasy, Izby Gospodarki Elektronicznej, Google Polska. Wynikami tych rozmów jest próba spisania wniosków w formie redakcji przepisów prawnych w materiale roboczym, który miał podlegać dalszym pracom analitycznym. W tym miejscu trzeba powiedzieć, że wspomniane organizacje reprezentują często sprzeczne interesy i wysłuchanie ich na etapie tworzenia koncepcji było warunkiem przystąpienia do prac. Spotkania interesariuszy służyły nadto jako forum dla poszanowania ich wzajemnych interesów.

4. W jakim celu w projekcie ustawy nadano nowe zadania Przewodniczącemu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji i na czym mają one dokładnie polegać w kontekście daleko idącej nieprecyzyjności obecnego projektu?

Raz jeszcze podkreślam, że nie mamy do czynienia z projektem ale materiałem roboczym. Trzeba zauważyć, że w pejzażu instytucji państwa to Przewodniczący KRRiT - jednostka wyspecjalizowana, powoływana przez organ konstytucyjny jakim jest Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji - dysponuje odpowiednią wiedzą i doświadczeniem, a także

odpowiednim stopniem niezależności do tego, aby móc podejmować działania inicjujące samoregulację przedsiębiorców w zakresie ochrony wolności słowa i prawa do informacji w Internecie. Jako punkt kontaktowy dla przedsiębiorców działających online wspierałby ich w kształtowaniu przez nich autonomicznie mechanizmów weryfikacji wątpliwych co do wiarygodności wiadomości.

5. Kiedy będzie znana końcowa wersja projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz niektórych innych ustaw?

Nie ma przyjętego harmonogramu prac. Toczą się one na bieżąco z udziałem zainteresowanych podmiotów (każdy może przyjść do MC i wygłosić swoją rację). Po rozważaniu wszystkich rozbieżności pod kątem zbalansowania praw użytkowników i interesów pośredników podjęta zostanie decyzja co ewentualnego objęcia projektu inicjatywą rządu.

6. Jak będzie przebiegał proces legislacyjny dotyczący projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz niektórych innych ustaw zarówno na etapie prac w Ministerstwie Cyfryzacji, jak i konsultacji międzyresortowych?

Projekt będzie procedowany w normalnej procedurze legislacyjnej, z przeprowadzeniem szerokich konsultacji, tak międzyresortowych, jak i publicznych.

7. Z kim jeszcze zamierzają się spotkać przedstawiciele Ministerstwa Cyfryzacji w rzeczonyj sprawie?

Na pewno ważne byłoby spotkanie z przedstawicielami Twittera oraz pozostałymi organizacjami pozarządowymi np. reprezentującymi konsumentów. Równolegle na bieżąco spotykamy się z przedstawicielami Komisji Europejskiej, która również podjęła się ambitnego zadania zharmonizowania przepisów dotyczących odpowiedzialności pośredników.

8. Jak Ministerstwo Cyfryzacji zamierza zniwelować problem potencjalnej dezinformacji spowodowanej fałszywym oznaczaniem treści w Internecie jako niewiarygodnych?

Ministerstwo Cyfryzacji oddaje przedsiębiorcom metodę samoregulacji, aby oni znaleźli najlepsze rozwiązanie w zakresie oznaczania niewiarygodnej treści w taki sposób, by proces ten nie mógł prowadzić do dezinformacji. Ostatecznie należy udostępniać usługobiorcom wszelkie możliwości krytycznego poznania informacji. Żyjemy w czasach gdy odpowiedzialne dziennikarstwo jest w fazie erozji pod naporem postów skalowanych w sieciach społecznościowych.

9. Jak Ministerstwo Cyfryzacji zamierza umożliwić redakcjom i portalom internetowym prowadzenie własnej linii redakcyjnej oraz limitowanie dostępu do treści w zależności np. od wykupienia prenumeraty?

Należy wyważyć autonomię redakcyjną i wolność słowa. Na pewno uwzględnić należy możliwość moderowania komentarzy przez wydawców prasy elektronicznej. Inaczej należy jednak podejść do pośredników internetowych, którzy w mediach społecznościowych pełnią rolę kolporterów cyfrowych. Dziś już w art. 3 ustawy prawa prasowe² (obowiązującym od dziesięcioleci) wyraźnie jest ustanowiony zakaz ograniczenia dystrybucji prasy. Jest to jeden z podstawowych elementów wolności obiegu prasy, słowa i informacji.

10. W jaki sposób planowane jest egzekwowanie przygotowywanych przepisów wobec portali internetowych?

Przesądzi o tym ostateczny kształt projektu. Preferowane jest rozwiązanie oparte na trzech filarach: (1) włączenie usługobiorców do stosowania procedury *notice and takedown* w przypadku zamieszczania wiadomości o bezprawnym charakterze, (2) włączenie pomocy sądowej na szybkiej ścieżce 24h w przypadku stosowania blokad dostępu lub innych ograniczeń rozpowszechniania informacji w mediach społecznościowych, a także (3) samo uregulowanie się przedsiębiorców w zakresie wprowadzania mechanizmów weryfikacji wiarygodnej wypowiedzi. Żaden z tych filarów nie przewiduje władczej roli organów państwa.

11. Na jakiej podstawie i kryteriach sąd decydowałby o przywróceniu danej treści w Internecie w postępowaniu zainicjowanym przez usługobiorcę niezadowolonego z wykasowania zamieszczonych przez niego w Internecie treści?

Sąd będzie podejmował swoją decyzję w oparciu o informacje i dokumenty potwierdzające, że dana treść jest zgodna z prawem, które zostały dostarczone sądowi przez usługobiorcę. Sąd orzeka według swego uznania na podstawie prawa. Jeśli zatem w innych niż omawiana ustawach istnieje zakaz, nakaz lub dobro prawnie chronione, które doznało naruszenia sąd będzie miał prawo odmówić uwzględnienia skargi. W tym miejscu zwracamy uwagę, że w materiale roboczym procedura sądowa nie została przewidziana dla trybu *notice and takedown*.

12. Dlaczego dokument opisywany publicznie jako projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz niektórych innych ustaw nie został oficjalnie opublikowany przez Ministerstwo Cyfryzacji na swojej stronie internetowej?

² Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. (Dz.U. 1984 nr 5 poz. 24 z późn. zm.)

Dokument, który został udostępniony do sieci przez jednego z interesariuszy biorącego udział w pracach, ma charakter roboczy i jako taki nie stanowi informacji publicznej, ani nie mógł być uznany za projekt aktu legislacyjnego. W przypadku jego dojrzałej wersji planowane było przeprowadzenie konsultacji publicznych.

13. Jakie działania zamierza podjąć Ministerstwo Cyfryzacji, wykorzystując istniejącą w polskim prawie procedurę „notice and takedown”, aby zwalczać w Internecie mowę nienawiści i tzw. fake newsy.

Mechanizm *notice and takedown* funkcjonuje w polskim porządku prawnym od kilkunastu lat. Jest on wykorzystywany do usuwania ze stron internetowych wszelkich treści o charakterze bezprawnym, także w zakresie mowy nienawiści. Na chwilę obecną nie obejmuje on tzw. *fake news*. Są to dwa odrębne zjawiska.

Z wyrazami szacunku,

Anna Streżyńska
Minister Cyfryzacji
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów